

6. Cambridge Dictionary. URL : <https://dictionary.cambridge.org> (дата звернення: 20.02.2022).

Джерела ілюстративного матеріалу

1. Грей Дж. Чоловіки з Марса, жінки з Венери / Пер. з англ. Н. Лавської. К. : Видавнича група КМ-БУКС, 2021. 312 с.
2. Gray, J. Men are from Mars, Women are from Venus : Harper Collins Publishers. 1992. 286 p.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, Коновалова О.В.

**ТРАНСФОРМАЦІЇ З ПРАГМАТИЧНИМ КОМПОНЕНТОМ
В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ Оповідання Еліс Манро
«THE BEAR CAME OVER THE MOUNTAIN»**

Красовська А.О.

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: krasovska.anna218@vni.cdu.edu.ua*

Канадська письменниця Еліс Манро вважається однією з найкращих майстрів жанру сучасної короткої прози. Однак українське перекладацтво несправедливо обходить увагою творчий доробок лауреатки Нобелівської премії з літератури та Букерівської премії, який українським читачам відомий лише за окремими творами. Тому здійснення перекладів оповідань Еліс Манро, а також їхнє дослідження видається нам актуальним напрямом наукових пошуків.

У центрі нашої наукової розвідки – перекладацькі трансформації прагматичного аспекту, використані під час перекладу українською мовою оповідання Еліс Манро «The Bear Came Over the Mountain».

Прагматичні перетворення відіграють особливу роль під час перекладу текстів, зокрема й тих, що належать до художнього стилю мовлення. Збалансований прагматичний вплив перекладного й цільового текстів на своїх реципієнтів забезпечує функціонально-комунікативну еквівалентність першотвору й перекладу [1, 154].

У своїй типології перекладацьких трансформацій професорка О. О. Селіванова відносить міжмовні перетворення з прагматичним компонентом до окремого виду формально-змістових трансформацій, тобто таких, що модифікують не лише форму, а й зміст текстових одиниць чи фрагментів, задля забезпечення правильного прагматичного впливу перекладу на реципієнта [2, 467].

Розгляньмо приклади таких перетворень у власному перекладі українською мовою оповідання Еліс Манро «The Bear Came Over the Mountain». Зокрема, переклад фразеологічних одиниць, які, за влучним виразом О. О. Селіванової, «збеігають в усталеній формі уявлення етносу про світ, культурну, історико-міфологічну інтеріоризацію дійсності та внутрішнього рефлексивного досвіду народу» [2, 11], завжди пов'язаний із прагматикою.

У тексті оповідання «The Bear Came Over the Mountain» натрапляємо на фрагмент речення: «*A curly-haired gloomy-looking foreigner was courting her ...*», який ми переклали як «*До неї підбивав клинці один кучерявий похмурий іноземець...*». Словник «Merriam Webster» одним із можливих значень дієслова *to court* подає наступне: «to seek the affections of, especially: to seek to win a pledge of marriage from» [3], яке українською мовою можна передати еквівалентом *залицятися*. Проте ми переклали цю лексему за допомогою розмовної фрази *підбивати клинці* зі значенням «упадати біля кого-небудь, виявляти знаки уваги; залицятися» [4, 505]. Така трансформація видається нам доцільною, адже дібраний фразеологізм відтворює семантику лексичної одиниці оригіналу і слугує компенсацією втрат перекладу інших фрагментів тексту в конотативному плані.

Ще одним засобом забезпечення необхідного прагматичного впливу на реципієнта перекладу слугують мегатекстові трансформації, тобто коментарі, примітки, виноски тощо. Вони доцільні у разі, якщо перекладачеві потрібно пояснити читачу важливу для розуміння змісту тексту інформацію.

Розгляньмо приклади мегатекстових трансформацій у власному перекладі оповідання Еліс Манро «The Bear Came Over the Mountain»:

Not that she cared. Sororities were a joke to her, and so was politics – though she liked to play “The Four Insurgent Generals” on the phonograph, and sometimes also the “Internationale,” very loud, if there was a guest she thought she could make nervous // Не те, щоб вона надто переймалася цим. Такі товариства, як і політика, здавалися їй чимось несерйозним, хоча Фіоні подобалося слухати на грамофоні «Чотири повсталі генерали», а часом навіть й «Інтернаціонал» на високій гучності, зокрема, коли до них приходив хтось, кого, на її думку можна було подратувати у такий спосіб. (Переклад цього фрагмента супроводжують виноска: 1. «Чотири повсталі генерали» – пісня часів Громадянської війни в Іспанії, що мала на меті підтримку Народного фронту. 2. «Інтернаціонал» – гімн комуністичних партій, соціалістів та анархістів).

*A curly-haired gloomy-looking foreigner was courting her – she said he was a Visigoth – and so were two or three quite respectable and uneasy young interns // До неї підбивав клинці один кучерявий похмурий іноземець – вона назвала його вестготом, – та ще двоє чи троє вельми шанованих і сором'язливих, молодих інтернів. (Переклад цього фрагмента супроводжує виноска: **Вестгот** – представник давньогрецького племені, що становило західну гілку племенів готів і брало участь у Великому переселенні народів).*

Під час перекладу наведених вище речень інтерпретаторові доводилося звертатися до додаткових джерел інформації, щоб потім якомога стисліше і точніше пояснити реципієнтові перекладу потенційно невідомі поняття. Застосування таких експлікацій, на нашу думку, зумовлено двома чинниками: по-перше, можливою відсутністю у пересічного читача інформації про згадані поняття як частини фонових знань; по-друге, необхідністю розуміння цих понять,

позаяк вони відіграють важливу роль у процесі розкриття образу головної героїні твору Еліс Манро.

Як бачимо, прагматичний аспект перекладу має надважливе значення, адже він сприяє донесенню до читача цільового тексту не лише семантичної складової першотвору, а й підтекстів, авторських інтенцій, образності тощо.

Список використаних джерел

1. Литвин І. М. Перекладознавство : навч. посіб. Черкаси : видавець Ю. А. Чабаненко, 2016. 218 с.
2. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові. Мир сознания в языке: монографічне видання. Черкаси : видавець Ю. А. Чабаненко, 2012. 488 с.
3. Merriam-Webster Dictionary. URL: <https://www.merriam-webster.com>
4. Словник фразеологізмів української мови / уклад. В. М. Білоноженко та ін. Київ : Наук. думка, 2003. 788 с.

Науковий керівник: викладач Опанасенко Ю.В.

ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ ФРАГМЕНТА РОМАНУ БЕНА МАКІНТАЙРА «ROGUE HEROES: THE HISTORY OF THE SAS, BRITAIN'S SECRET SPECIAL FORCES UNIT THAT SABOTAGED THE NAZIS AND CHANGED THE NATURE OF WAR»

Кувіта Ю.О.

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
e-mail: kuvita.yurii218@yu.cdu.edu.ua*

Упродовж останніх років жанр воєнної документалістики зберігає свою популярність серед широкого кола читачів. За подіями сьогодення, а саме гострою фазою Російсько-української війни спостерігає весь світ. Безліч інтелектуалів та митців, українців та іноземців, зі зброєю в руках стають на захист України. Безперечно це слугуватиме створенню широкого доробку воєнної літератури в майбутньому, зокрема документальних та історичних романів.

У світлі нинішніх подій актуальним видається дослідження теоретичного підґрунтя перекладу цього жанру літератури. У центрі нашої уваги – лексичний аспект перекладацьких трансформацій, вжитих у власному перекладі роману Бена Макінтайра «Rogue Heroes» (1).

На нашу думку, дослідження лексичного аспекту воєнних романів є особливо важливим для забезпечення якісного перекладу. Така значимість зумовлена низкою чинників, зокрема характерною військовою термінологією та сленгом. Також варто приділити увагу вивченню метафоричних концептосфер та лакун у творах цього жанру.